

Kiásták a Hidegkúti úton Mátyás király mulatóházát

A Mátyás király korabeli kulturának újabb felbecsülhetetlen értékű lelete került elő a föld alól. Már 1931 óta folynak az ásások a Hidegkúti út 48. szám alatt dr. Garády Sándor miniszteri tanácsos, régész vezetésével. Kiásták Mátyás király nyaralóját, az úgynevezett *budanyéki kastélyt* (Mátyás király korában a Hidegkúti út környékén terült el a Nyék nevű község) és a kastélyhoz tartozó kápolnát.

Az utóbbi két hónap folyamán az ásások újabb gazdag leletre vezettek, megtaláltak egy Mátyás király kastélyához tartozó nagyméretű, harmonikus beosztású különálló épületet, amely a feltevések szerint *szóra község céljait szolgálta. Mulatóépületnek* nevezte el Garády Sándor a feltárt új épülettömböt.

Háromszor égett le a mulató

Garády Sándor a Fővárosi Képtár épületében lévő hivatalában — ahol négy teremben vannak felhalmozva a budanyéki ásásoknál előkerült értékes leletek — fogadott és elmondta, hogy *Mátyás király mulatóépületét négy oldalon körülfutó folyosó veszi körül. A prágai Belvedere* ugyanezt a beosztást mutatja, kisebb méretű és jóval később épült, tehát feltehető, hogy Mátyás mulatóháza volt az előképe.

Ennek a második épületnek feltárásánál *három hamuréteget találtak*, amely azt mutatja, hogy a mulatóház *háromszor égett le. 1005 négyzetméter területű az új feltárás, míg* maga a kastély csak 740 négyzetméteren terült el. Elég épségben maradtak fenn az oldal- és keresztfalak, a legnagyobb szoba 9½—10 méter nagyságú.

A kastélyt Mátyás király, I. Ulászló és II. Lajos használta és a *történelem nagyon sok kedves epizódot jegyzett fel azokról a vig mulatóságokról, amelyek a budanyéki nyaralóban zajlottak le.*

Sok pénzzel ment kártyázni a mulatóba Zsigmond lengyel herceg

A Mátyás királynál megjelent külföldi követek és hercegek gyakran voltak e ház vendégei. Zsigmond lengyel herceg kincstárnoka is feljegyezte, hogy mielőtt a herceg Nyékre ment, kártyázásra többször adott neki pénzt. A szerencsétlen végzetű II. Lajos király és fiatal felesége, Mária gyakran ment ki mulatni már kora reggel a budanyéki kastélyba és este fátyalfényénél vonultak vissza a várba. Mária királynő még a Német-Alföldről Oláh Miklós egri érseknek írt leveleiben is *többször nosztalgiával emlékszik meg a szép budanyéki napokról és a mulatóságokról. El lehet képzelni tehát, hogy milyen díszes és gazdag pompával lehetett berendezve*

ez a mulatóház, amely hercegeket és királyokat látott falai között.

Gyönyörű berendezés emlékei

Az előkerült töredékek alapján fogalmat kaphatunk a kastély díszes berendezéséről. Gyönyörű parkányok, gazdagon díszített jón oszlopfők, bábos korlátok kerültek elő. Tizennégyféle parkányprofil és ablakkeretet találtak, melyek a legszebb és legnemesebb firenzei paloták építészeti stílusát követik. A padlózat ragyogó színű romboid- és kockaalakú mázas cseréppel volt burkolva, *fehér-zöld, viola és sárga színű burkolócserépek szárai kerültek elő teljes épségben. Budai mészkőből, fehér és vörös márványból készült építészeti díszítések* váltakoztak a mulatóházban. Pár darabon teljes épségben megmaradt *Mátyás király három szimbolikus jelvénye: a hordó, a tűzkő és a kalászházikó. Ulászló-címerek és a Jagello-sas is több teljes épségben fennmaradt szép oszlopfőn láthatók. A komolyabb berendezésen kívül nagyon érdekes használati tárgyak is kerültek elő: agyagkupák, gyönyörű élénkzöld kályhaesempék gótikus stílizált virá-*

gokkal és levelekkel, kis üveggolyók, kockajátékhöz tartozó csontkockák.

Előkerül egy nagyon ritka pénz

Négyszögletű kövek is kerültek elő, melyeken a bekarcolások azt mutatják, hogy *Mátyás király udvarában nagyon népszerű játék volt a malmózás. Ezüst könyvveretek, aranyozott lószerszám, kis karikákból álló női esontékszer, gyűrűk, arannyal befuttatott vázadarabok* vannak a nyéki ásásoknál előkerült anyagban, azonkívül *előkerült egy rendkívül ritka pénz, az úgynevezett »Moneta Budensium«, a budaiak pénze, melyet Nagy Lajos idejében vertek és az Anjouk liliosomos címerével van díszítve.*

Pár nappal ezelőtt mutatta be dr. Garády Sándor a főváros polgármesteri nagybizottságának a feltárt mulatóházat és a szakbizottság elhatározta, hogy nagy gondot fog fordítani az értékes lelet fentartására, tetőszerkezettel fedik be az ásásokat, azonkívül pedig *kisebb múzeumot létesítenek a Hidegkúti úton, ahol helyet fognak kapni azok a töredékek, amelyek ma a Fővárosi Képtárban vannak.*

A Mátyás-kori kultúra és művelődés emlékeinek legnagyobb része, sajnos, elpusztult. Csak az egykori leírások, külföldi követek jelentései tanuskodnak arról, hogy mennyi kincs, műtárgy és érték volt felhalmozva a kiváló uralkodó kastélyában. Annál nagyobb értékű ez az újabban feltárt Mátyás-kori emlék, mely újabb mozaikdarabbal gazdagítja egy számunkra nagyon becses, elpusztult kultúra képét. (d. m.)